

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Пушкіна О.В. _____

« 29 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»

Галузь знань	08	Право
Спеціальність	081	Право
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Освітньо-професійна програма	Право	
Статус	Обов'язкова	
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Термін викладання	2-й семестр (3 та 4 чверть)	
Мова викладання	Українська	

Викладачі: **проф. Тюрю Ю.І.**

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічне право» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. цивільного, господарського та екологічного права – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 15 с.

Розробник – Тюрня Юлія Іванівна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 081 «Право» (протокол № 1 від 29.08.2024).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	10
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	13
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Право» спеціальності 081 «Право» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Б13 «Екологічне право» віднесено такі результати навчання:

Шифри результатів навчання (ПРН) та результати навчання	
РН ₃	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
РН ₁₉	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права
РН ₂₁	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях

Мета дисципліни – формування у студентів еколого-правового світогляду, еколого-правового мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо кваліфікації еколого-правових відносин, захисту екологічних прав людини, забезпечення екологічного правопорядку.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН ₃	РН3.1-Б13	Здатність аналізувати і тлумачити чинне екологічне законодавство
РН ₁₉	РН3.2-Б13	З'ясувати специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування
РН ₂₁	РН19.2-Б13	Характеризувати основні принципи еколого-правового регулювання
	РН19.3-Б13	Здатність відмежовувати екологічні правовідносини від інших видів правовідносин
	РН19.4-Б13	Здатність давати належну правову оцінку ситуаціям, що виникають у процесі екологічних правовідносин
	РН21.5-Б13	Характеризувати види та заходи юридичної відповідальності за порушення еколого-правових норм
	РН19.6-Б13	Визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів і охорони довкілля
	РН21.7-Б13	Здатність застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин
	РН19.8-Б13	Визначати правові заходи щодо охорони навколишнього природного середовища та практику міжнародного співробітництва у цій сфері
	РН21.8-Б13	
	РН3.9-Б13	
	РН21.9-Б13	

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна викладається в 4-му семестрі (7 та 8 чверті) відповідно до навчального плану. Вивчення курсу ґрунтується на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін, а саме:

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Теорія держави та права	Пояснювати характер певних подій і процесів з розумінням професійного та суспільного контексту з урахуванням знань, умінь, навичок набутих під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія держави і права»
Конституційне право та конституційний процес	Визначати і розрізняти головні, загальні і початкові інститути конституційного права та процесу, конституційні принципи правового статусу людини і громадянина, класифікувати види прав і свобод людини і громадянина
Цивільне право (загальна частина)	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних цивільно-правових інститутів і норм цивільного права
Кримінальне право (загальна частина)	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з приводу застосування кримінально-правових норм

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
Лекційні	70	34	36	-	-	14	56
Практичні	50	17	33	-	-	6	44
Лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	51	69	-	-	20	100

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ЛЕКЦІЇ		70
РН3.1-Б13 РН19.3-Б13 РН19.4-Б13	Тема 1. Поняття, предмет, метод, принципи та система екологічного права України 1. Предмет і поняття екологічного права 2. Об'єкти та суб'єкти екологічного права 3. Метод правового регулювання екологічних відносин 4. Принципи екологічного права 5. Система екологічного права 6. Джерела екологічного права	8
РН3.2-Б13 РН19.2-Б13 РН19.4-Б13	Тема 2. Право власності на природні ресурси 1. Поняття та зміст права власності на природні ресурси 2. Об'єкти права власності 3. Форми власності на природні ресурси 4. Суб'єкти права власності на природні ресурси 5. Підстави виникнення та припинення права власності на	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	природні ресурси	
RH3.2-B13 RH19.2-B13 RH19.4-B13	Тема 3. Право природокористування 1. Право природокористування: поняття й види 2. Принципи права природокористування 3. Об'єкти та суб'єкти права природокористування 4. Класифікація права природокористування. Загальне і спеціальне природокористування 5. Права та обов'язки природокористувачів 6. Підстави виникнення і припинення відносин природокористування	8
RH19.4-B13 RH21.5-B13 RH19.6-B13	Тема 4. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства 1. Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення 2. Екологічне правопорушення як підстава юридичної відповідальності 3. Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення 4. Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення 5. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини 6. Дисциплінарна відповідальність в екологічній сфері	8
RH3.7-B13 RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	Тема 5. Правове регулювання охорони та використання земель 1. Землі як об'єкт правової охорони та використання 2. Право власності на землю 3. Право користування землею та його види 4. Правові заходи охорони земель 5. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	6
RH3.7-B13 RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	Тема 6. Правова охорона вод 1. Води як об'єкт правової охорони 2. Характеристика відносин водокористування 3. Функції державного управління в галузі використання і охорони вод 4. Правові заходи охорони вод 5. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства	6
RH3.7-B13 RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	Тема 7. Правовий режим використання і охорони лісів та інших об'єктів рослинного світу 1. Поняття і загальна характеристика лісів як об'єкту правової охорони 2. Право власності на ліси та право користування лісами 3. Функції державного управління в галузі використання і охорони лісів 4. Правова охорона рослинного світу. Заходи щодо відтворення, підвищення продуктивності, охорони та захисту лісів. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ та лісового законодавства	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	Тема 8. Правовий режим використання та охорони тваринного світу 1. Тваринний світ як об'єкт правової охорони і використання 2. Суб'єкти, види і підстави права використання та охорони тваринного світу 3. Функції державного управління в галузі використання і охорони тваринного світу 4. Охорона тваринного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ	6
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	Тема 9. Правовий режим використання та охорони надр 1. Надра як об'єкт правової охорони і використання 2. Право користування надрами: поняття, види, підстави виникнення і припинення, зміст 3. Управління в галузі використання і охорони надр 4. Заходи по охороні надр. Юридична відповідальність за порушення законодавства про надра	5
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	Тема 10. Правове регулювання охорони атмосферного повітря 1. Особливості атмосферного повітря як об'єкта екологічного права та його правового режиму 2. Поняття правової охорони атмосферного повітря 3. Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря 4. Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря	5
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13 РН3.9-Б13 РН21.9-Б13	Тема 11. Міжнародне співробітництво у сфері екологічного права 1. Поняття та принципи міжнародно-правової охорони навколишнього природного середовища 2. Міжнародно-правова охорона морського середовища 3. Міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу 4. Діяльність міжнародних неурядових організацій та співробітництво України з ЄС у сфері захисту навколишнього природного середовища	4
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		50
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	1. Правова охорона земель (розгляд механізмів правової охорони земельної ділянки, включаючи запобіжні заходи, санкції та відшкодування збитків)	8
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	2. Правова охорона вод в Україні (аналіз обов'язків суб'єктів водокористування щодо збереження водних об'єктів і дотримання норм екологічної безпеки)	8
РН3.7-Б13 РН21.7-Б13 РН19.8-Б13 РН21.8-Б13	3. Правова охорона лісів України (визначення заходів правового впливу, відповідальності порушників та механізмів відновлення лісових ресурсів)	8
РН3.7-Б13	4. Правова охорона тваринного світу в Україні (аналіз основних	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	викликів у сфері охорони тваринного світу, включаючи питання збереження біорізноманіття, охорони рідкісних видів та впливу діяльності людини на природні екосистеми)	
RH3.7-B13 RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	5. Правова охорона надр в Україні. Правова охорона природно-заповідного фонду (аналіз основних прав і обов'язків суб'єктів надрокористування щодо раціонального використання корисних копалин та відшкодування збитків, завданих навколишньому середовищу, розгляд проблем та перспектив розвитку природно-заповідного фонду України)	8
RH3.7-B13 RH21.7-B13 RH19.8-B13 RH21.8-B13	6. Правова охорона атмосферного повітря в Україні (визначення ключових екологічних викликів, пов'язаних з забрудненням атмосферного повітря, зокрема питання глобальних змін клімату та впливу людської діяльності на якість повітря, розгляд можливих заходів щодо покращення законодавчої бази для ефективного захисту атмосферного повітря, включаючи впровадження нових технологій і міжнародні екологічні стандарти)	8
РАЗОМ		120

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні питання	усне опитування, бліц-опитування, тестування	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання практичних завдань, надання відповідей на питання веб-форумів		виконання ККР під час іспиту за бажанням здобувача

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом тестування, усного опитування за кожною темою навчальної дисципліни. Практичні заняття оцінюються якістю виконання практичних завдань та індивідуального завдання (підготовка презентації).

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів.

За умови отримання менше 60 балів за результатами поточних контролів студент повинен пройти підсумковий контроль, при цьому результати поточного контролю не враховуються при визначенні загальної оцінки іспиту.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти має право виконувати ККР, що передбачає виконання теоретичної (підсумкове тестування) та практичної (виконання практичних завдань) частин які охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	неточності при реалізації трьох вимог	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність та автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; <p>самостійний пошук та аналіз джерел інформації</p>	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

- мультимедійне обладнання;
- інформаційно-комунікаційні засоби;
- персональні комп'ютери.

Дистанційна платформа Moodle, корпоративне електронне середовище «Microsoft Office 365».

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основна рекомендована література

1. Екологічне право : навч. посіб. / Т. П. Устименко, С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака, С. В. Губарєв ; за ред. Т. П. Устименко. – Київ : Алерта : Правова Єдність, 2016. – 289 с.
2. Мілімко Л.В., Артеменко О.В. Екологічне право України / Мілімко Л.В., Артеменко О.В. / Навчальний посібник. – К.: Компринт, 2015. – 288 с.
3. Екологічне право в запитаннях та відповідях : навч. посіб. / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, В. Л. Бредіхіна та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. – Харків : Право, 2017. – 208 с.

8.2. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua
2. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-41.
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // ВВР України. – 2002. - № 3.

6. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. // ВВР України.- 94 р. - №36.
7. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. // ВВР України. – 94 р. - №17.
8. Водний кодекс України від 06.06.1995 р., № 213/95-ВР // ВВР України. – 1995 р. - №24.
9. Кримінальний кодекс України від 5 травня 2001 р. // Відомості ВР України, 2001 р.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення України від 7 грудня 1984 р. // Відомості ВР УРСР, 1984 р.- № 51, стаття 1122, Глава 7 – адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
11. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25 червня 1991 р. // ВВР України. – 1991 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»
для бакалаврів освітньо-професійної програми «Право»
спеціальності 081 «Право»

Розробник: **Юлія Іванівна Тюря**

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19